

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. — Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa".

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v "Narodni tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 22. jan.

Pri zadnjem zboru ljubljanskega ustavovernega konstitucionalnega društva je prvo-sednik dr. Supan govoril tudi o naši narodno-liberalni stranki in rekel, da se v mnogih točkah sklada z njegovo stranko, da nas loči le še državopravno in narodno vprašanje od onih, naposled da upa, da se bode naša stranka naposled zvezala z njegovo, ker liberalci potrebujejo zaveznikov za hudi dolgi boj, ki jih čaka s klerikalci. — S tem govorom je dr. Supan strašno ustregel razočancu Bleiweisu, kateri jemlje trobento v zadnjih "Novicah" in za-trobi svojim vernim: čujete, mladoslovenci so uže na pol zavezniki nemčurjev; a dr. Supanu pa drugo bolho v uho hoče skrivaj utekniti, zašepetaje mu, varuj se tudi ti, kajti le-ti mladoslovenci so prav za prav moji in klerikalni do kože. In vesel je potem, kajti misli si: zdaj sem jih povsod onemogočil na levo in na desno, morajo pogubljeni biti, ti "mladoslovenci".

Morda si bomo tudi mi, kakor dr. Supan noviško hvaležnost pridobili, če k temu nekoliko prav "jasnega" in "odkritosrčnega" pristavimo, namreč kar naravnost izpovemo: dr. Supan je v svojem govoru nekoliko prav imel in samo na ustavoverni stranki je, da bi celo prav imel — kar poslednje tako kmalu sicer res še upati nij.

Popolnem resnično je namreč, da nas ne loči od pravih nemških in ustavovernih liberalcev drugega nego narodno in državopravno vprašanje, ali prav za prav samo narodno, kajti državopravnost nam nij drugega, nego pomoček do namena. Mi zahtevamo v prvič in glavno in nad vse: poročta narodnega slovanskega obstanka in narodnega razvoja za naš narod. Po kakih sredstvih se to doseže, to nam nij glavna stvar, da je le garantirano, kajti federalisti smo mi iz narodnih in ne kakor Tirolci iz ultramontanskih obzirov, katere sami pobijamo.

Drugo je vprašanje, ali ima dr. Supanovo upanje, da se slovenska narodna liberalna stranka "kmalu" zedini z ustavoverno, kaj izgleda uresničiti se. Nam se zdi, da ne, kajti nikjer nij nádeje, da bi takozvani "liberalni" Nemci res liberalni, to je pravični postali nasproti Slovanom. Dokler pa do pike ne popustite svoje germanizacije, dokler pobijate in zadržujete naše slovenske šole in urade, dokler nimate glede izpolnjevanja naših narodnih terjatev drugega za nas, nego tisočkrat ponovljene in ovržene fraze, nikdar nij pravega zedinjenja mogoče.

Pač pak je res, da vsi dogodjaji kažejo, da bi bilo dobro in prav, ko bi svoidomiselnimi elementi vseh narodov zložno

delali proti reakciji. To pa nij mogoče drugače, nego da se prej za prvotne narodne pravice pobotamo, da nam Slovanom protivniki priznajo vse narodne pravice in to ne samo s frazo in na papirji nego v dejanji. Dokler tega nij, naj si nihče ne dela iluzij, da bi mi mogli kedaj družiti se s katero koli stranko, ki nam hoče udušiti to, kar nam je zvezda vodnica v boji, ljubezen do slovanske matere in našega slovenskega ljudstva.

Iz deželnih zborov.

Štajerski deželni zbor.

[Izv. dop.]

(23. in poslednja seja 16. januarja zvečer.) Finančni odbor predloži končne sklepe o deželnem proračunu za leto 1874. Vsi stroški znašajo 3,164.660 gold., dohodki 1,380.654 gl., tedaj ostane nepokritih 1,784.000 gl. Naloži se 38% deželne priklade na direktni davek z vsemi državnimi prikladami. Deželnemu odboru se naloži, da se zopet obrne do vlade ter prosi, da vlada privoli naklado na neposredni davek, to je na vžitnino za vino, mošt, pivo in žgane pijače. V drugih deželah, na primer na Kranjskem, se smejo take priklade delati v prid deželnega fonda, samo na Štajerskem vlada tega neče privoliti. Ta resolucija je bila z 28 proti 20 glasom sprejeta.

Finančni odbor svetuje, da se predloženi računski sklep deželnih fondov za leto 1872 potrdi. Deželni odbor mora v prihodnje skušati, da dobiva vsako četrtoletno izkaz o zaostali deželni prikladi in sicer po posameznih okrajih.

Reuter poroča o penzijskem zakladu za ljudske učitelje. Proračun kaže v potrebščinah: pokojnine za učitelje 25.000 gl.; za učiteljske vdove 3000 gl., izrejevalni doneski 1900 gl., skupaj 32.000 gl.; pokritje: 2% od učiteljskih plač 8500 gl., 1/2% od zapuščin 30.000 gl., skupaj 47.000 gl., tedaj 15.000 gl. nad potrebščine. Celi penzijski fond uže znaša 180.000 gl.

Dr. Gmeiner poroča v imenu dotičnega odseka o rastoči nevarnosti življenja in imetka na deželi. Krivo temu je pomanjkanje intelektualne, naravne in verske odgoje in omike, vsled tega surovost, nevednost, lenoba; dalje sedanji prevrat vseh razmer pridelovanja in pridobivanja; končno so krive občine same, ker se premalo brigajo za policijo v občinah itd. Temu nasproti je treba, da se ljudstvo po šolah izobrazijo, pri čem naj posebno tudi duhovščina pripomaga, da se postavijo spoštujejo in izvršujejo, da se občine bolj zanimajo za javno varnost, da se žandarmerija pomnoži, da se pohajkajoči

ljudje zgrabijo in izroče v posilno delalnico i. t. d.

Herman s tem poročilom nij zadovoljen; tem čudneje, ker je večina dotičnega odbora njegove stranke privrženikov bila. Herman pravi, da je vsemu temu krivo slabljenje verske zavednosti in razširjanje socijalnih, religioznih in narodno-gospodarskih načel liberalizma. Temu nasproti stopiti je važneje, nego konfesijonelne postavbe in civilni zakon.

Predlogi odbora so bili potem sprejeti.

Zschok za odbor za občinske zadeve poroča o predlogu zaradi spremembe deželnega reda: Deželnemu odboru se ukaže, da ima pretresovati, katere odločbe deželnega reda in deželnega volilnega reda se imajo vsled postavbe od 2. aprila 1873, (po kateri je osnovna postava o državnem zastopu od 21. decembra 1867 spremenjena) in postavbe od 2. aprila 1873 (glede volitev udov poslanske zbornice) spremeniti, ali drugače izpeljati. O tem, in o spremembi opravljenega reda za deželni zbor ima deželni odbor v prihodnjem zasedanju poročati in svoje nasvete staviti.

Karlon v imenu konservativnih poslancev izreče, da stoje na stališču prejšnjih let in da morejo preuredbo deželnega zbora samo v tem smislu sprejeti, da se izvrši 19. §. nasproti direktnim volitvam za državni zbor.

Dr. Dominkuš želi pravičnejši volilni red za deželni zbor, po katerem so Slovenci hudo prikrajšani; naj bi se tedaj volilni red tako popravil, da bodo Slovenci dobili toliko poslancev, kolikor jim gre po številu in po državnih in deželnih bremenih, katere morajo v izobilni meri nositi. Trebalo bi, da se nejasne odločbe popravijo, na primer glede volilnega prava v posameznih volilnih skupinah, volilnega prava žensk, pooblaščenja itd. Govornik opominja na potrebo, da se volilni okraji složijo po lokalnih in narodnih razmerah, da se volilno pravo razširja po nižjem cenzusu itd. Naj se tedaj deželnemu odboru sploh naloži, da pregleda in nasvetuje popravke v celim volilnem redu in ne samo nekatere točke. Zato predloži, da se deželni volilni red sploh preuredi in ne samo z ozirom na direktne volitve; naj bi se tedaj izpuštile besede, katere merijo na direktne volitve. Predlog ta nij bil sprejet, ampak celi nespremenjeni predlog odborov.

Za Dominkušev predlog je glasovala desna in nekateri poslanci velikega posestva, proti pa cela levica.

Delavska izobraževalna društva so prosila deželni zbor za denarno podporo. Deželni zbor sklene, da sme deželni odbor 1000 gold. izdati za pospeševanja poduka za delavce.

Končno sledijo navadni komplimenti deželnemu glavarju in poslancem in zbor se sklone z živoklici na cesarja.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 22. januarja.

Osnove postav, katere je vlada *državnemu zboru* predložila, ne poznamo še več kakor po naslovih, kakor smo jih včeraj omenili. — V gosposki zbornici je vlada predložila več gospodarstvenih zakonskih osnov. — Moravski Čehi so prišli na Dunaj v zbor.

Narodni Listy izrekajo, da je češka politika zgubila sočutje cellega slovanskega sveta, in je je zamenjala s prijateljstvom nekaterih „stotin nemških popov“ in je slovansko idejo za nezmotljivostno sleparstvo zabarantala. Pasivna politika datira od leta 1867, in se je izcimila v glavi grofov Clam-Martinica in Leona Thuna, katera bi rada, da bi Čehi ne šli v deželni zbor, ker je historično plemstvo palo. Klerikalni „Čech“ pa pravi, da „je solidarnost Slovanov lepa misel, toda brez telesa, in se v političnem boji ne dá rabiti. Zaveza z nemškim popovstvom je tedaj važnejša, kakor solidarnost, o kateri drugi Slovani nečejo ničesa vedeti.“

V *Lvovu* je 20. jan. pri volitvi državnega poslanca zmagal kandidat poljskih narodnjakov dr. Czerkavski, proti vladno-židovskemu kandidatu Zbyszewskemu.

Vnanje države.

Francoski vladi je vendar ščuvanje škofov preostudno postalo, zraven tega se pa boji, da bi ne bilo zaradi surovih pastirskih listov z Nemčijo diplomatskih sitnostij. Zato je potlačila klerikalni list „Univers“, ki je zadnje dni prinesel list škofa iz Périgueux; skrajna desnica bo zatega del ministerstva interpellirala. Bismarck je terjal od francoskega poslanca zadostjenja za žaljenje cesarjevo po škofu iz Nimes. Vlada je škofa v Versailles poklicala, toda tudi tam škof svojih psovanj nij hotel preklicati, zaradi česar ga bo vlada pri državnem svetu tožila, češ, da je protipostavno ravnal. Tudi škof iz Périgueux je zatožen pri državnem svetu. Pravijo, da zato hiti pobirati svoje pastirske liste in jih uničuje. Tudi škof Plantier se je postavil pred sodnijo zaradi razžaljenja tujega vladarja. Članek „Nord. Allg. Ztg.“, o katerim smo včeraj poročali, tedaj nema majhnega vpljiva. — V narodni zbornici je Décazes zahteval, naj se du Templova interpellacija odloži, in je se soglašanjem Mac-Mahonovim izrekel, da prijateljstva z Italijo nobena razlika mišljenja ne kali. Kabinetova politika je ta, da se za papeža po otročje (!) skrbi, in da se z Italijo v nadaljnjem dobrem prijateljstvu ostane. Politika z drugimi vladami je ravno taka. — Contrerasa in drugih udov uporniške junte francoska vlada ne bo izročila španjski. Mac-Mahon je dobil pismo od prezidenta Serrana, v katerem mu ta popisuje razmere na Španjskem po državnem prevratu, in zahteva, da se sedanja vladna forma pripozna.

Na *Švicarskem* se je v Bernu cerkvena postava s 70.000 proti 16.000 glasovom sprejela. Ultramontanci in ortodoksi, ki so bili zedinjeni, so torej strašno tepeni.

Nemški socijalni demokrati so pri volitvah v državni zbor dobili vsega skupaj 200.000 glasov. Taka zmaga se mora seveda praznovati, zato tiskarji poslanske hiše „strikajo“, kajti vsi so socijaldemokrati.

Dopisi.

Z Notranjskega 17. jan. [Izv. dop.*] O zadnji volitvi v deželni zbor 8. t. m. v Postojni se je vrlo malo čitalo v slovenskih listih. To je tudi razumljivo, kajti nikakoršnega boja nij bilo — do dneva vo-

litve. Z veseljem smo prej opazovali, da boste morda obe slovenski stranki edini, vendar smo se motili. Povsod se je govorilo, da bo narodni kandidat g. Obreza soglasno voljen. Kako so se pa volilci čudili, ko v Postojni vidijo dr. Costo, da je prišel edinstvo razdirati! Konstatirati moramo, da so bili oni radi tega jako vznemirjeni. „Kaki so ti ljudje“, so dejali, „ki nam prej priporočajo kandidata, ki bo gotovo vse storil za kmeta, ki je pošten narodnjak, nij „vere“ zatajil itd., denes pak rogovilijo, da ne pozna naših nadlog, da je „brezverec“, nemčur in bog zna, kaj še vse. Zares nesramno se je od one strani agitiralo proti kandidatu g. Obrezi v Postojni. Nečemo na drobno opisavati vsega, naj omenjamo samo, da se je dekan Š. posebno po volitvi v surovosti in nedostojanstvu odlikoval, — hočemo denes samo prešteti članek zadnjih „Novic“, ki tako perfidno obrača vodo na klerikalni mlin.

Blamaža klerikalcev pri tej volitvi je velika. Kako se tacim ljudem pravi, ki denes vedo vse, kar je lepega in dobrega od rodoljuba povedati, drugi dan pak ga tako nesramno očrniti hočejo, vsak poštenjak ve. In ti ljudje blebečejo o fiaski „Narodovcev“? zato, ker se je od volilcev samih kandidirani g. Hren zaradi mnogih svojih poslov odvedal in ker je bil potem od njega priporočani g. Obreza voljen? Kdo se neprevdajeno baha? Mar ne vi, ki pravite, da niste hoteli ukazovati: „tega volite!“ Za boga, kaj vam še zmirom po glavi roji, da bi vi mogli ukazovati. Mar še niste izpredvideli, da v denašnjem veku ne velja „komanda“? To je tedaj vaše nepremišljeno baharstvo. In zadnja volitev vam je pokazala, da komanda ne velja, kajti poslali ste, kakor pravite iz Ljubljane dr. Costo in celo Mlakarja poklicali z Dolenjskega, da bi „ukazovali“ voliti g. Vilharja, kajti znano vam je lahko bilo, kakor nam, da je našemu kandidatu večina zagotovljena, akopram se sedaj izgovarjati hočete, da „tedaj še nobene gotovosti nij bilo, za katerega bode večina“. — Volitev g. Obreze je tedaj sijajna zmaga narodno-liberalne stranke in to posebno, ker so volilni možje še takrat izbrani bili, ko je bilo vaše prvaštvo ali vaša komanda v najlepšem cvetu.

Dr. Costi pa moramo povedati, da je izgubil s tem, da je prišel v Postojno našo edinstvo kalit in hujskat, še ono mrvico zupanja, katero so pojedinci v njega morda še stavili.

Iz kámeniškega okraja 20. jan. [Izv. dop.] Sila, stiske in reve, ki dan za dnevom hujše nastopa med učitelstvom, pripraviti mora najpotrpežljivejšega trpina do opravičene jeze in nevolje. Ne glede na to, kako učitelju zavida po hlevu dišeči nevednež ubogo, krvavo zaslužno plačo 400 gold.; kajti takim v temi budalštva odraslim stvarjem, ki le po sužanskih uže prošlih časih zdihujejo, ki obično, ako so tudi zastopniki v kraj. šol. svetu, države, v kateri žive, po imenu ne poznajo, nij zameriti; a vse kaj drugega je, ako ljudje, ki se pri volitvah silijo in obljube delajo svoje dejanje posvetiti v prid (?) dežele, puste zdihovati po uže zasluženim vsakdanjim kruhu oni stan, ki se v prvi vrsti neprestano trudi, tudi v najnižji vrsti in ljudskih slojevih postaviti tempelj boljše bodočnosti.

Pomanjkanje in malomarnost ljudskih šol z ene, njihovo množstvo in dobra uredba z druge strani, kažeta nam kot žive priče, ki nam naznanjajo uzroke splošne duševne kakor materijelne revščine, duševnega, kakor materijelnega blagostanja dežel, narodov in držav.

Le kranjski Slovenec se ne more znebiti mōre klerikalno-nazadnjaških predsodkov, zatorej capljamo vzporedno z onimi deželami, kjer so napredek ravno s povojev vzeli.

Od ubogih 400 gold., ki si jih lahko prisluži nešolani delavec, ki kamenje tolče, nismo dobili niti krajcarja, dasiravno željniši odreščenja čakamo, kakor očaki pred peklom, kar je pa brez dvombe kriv naš deželni odbor, ter nas hoče krepko poučiti, kar pravi biblija, namreč, da je trud prokletstvo božje nad človekom, ter se ne spodobi godrnjati.

Med bojazljivim upom in tesnosrčnem pričakovanjem sledili smo delo deželnega zbora; pa kaj smo doživeli? Bleiweis je bil toliko olikan, da nam privoščil veliko plačo; toda s tem nam nij pomagano. Njegov prijatelj, (najbrž nek tuji prišlec) razjaril se je tako srdito, ter nas pehal iz dežele, da so celo maziljenci gospodovi ne nadejaje se svoj delež prejeli. Pá uže mora tako biti, zakaj „kogar so bogovi zavrgli“, dosledno morajo ga in klerikalci.

Postranski zaslužek, t. j. orglarstvo bi farmani najrajši imeli brezplačno. Nekemu učitelju so ponujali pri prvem zboru 50, a pri drugem le 30 gld., kar se pravi po domače „norca se delati“. Nekemu drugemu so obljubili velikodušno prvič 25, a drugič le 22 gld., katerim je pa ravno tako velikodušno se odrekel in orglarski „strike“ napravil. In kdo je storil nasvet za 22 gld.? Nek človek namreč, ki je računeč stolo, tako razposajeno črez ojnice skakal, da mu je škofijstvo poslalo tarifo, ki sedaj v žagradu visi, kakor magistrat mesarju, po kateri se mu je ravnati.

Revščina, kakor sem rekel, je velika in splošna in ne javljam je kot prošnjo in izdih za polajšanje (zaslužno se zahteva) ampak v presojo omikanemu svetu, ki ve, da smo vredni boljše osode, da nismo zaslužili pahnjene biti v položaj, nad katerim vhodom stoje besede Dantejevega pekla:

Per me si va nella citta dolente,
Per me si va nell' eterno dolore,
Per me si va tra la perduta gente.

Z Vrhnike 21. jan. [Izv. dop.]

Znano je, da se je Salomo sosebno po svoje umni in modri vladi odlikoval od vseh družih kraljev. Tudi pri nas imamo, akopram ne onega modrijana, vendar župana, čegar modrost vso sedanjo in preteklo modrost prekosititi hoče. Ta mož, ne po božji, nego po našega dekana milosti, župan vrhniški, je pred volitvijo na vse kriplje za-se agitiral, ter se ljudem kot „osobo“ edino pripravno za županstvo ponujal. Ljudje so se res dali njegovej sili pregovoriti, ter so ga volili. A prepozno je sedaj vsak prepričan, da J. nij zmožen za župana, kar se posebno iz sledečega lahko prevede: Nekdo od tu je bil soski 92 kr. dolžan in ko jih nij hotel, ali nij mogel plačati, ukaže naš župan, onemu kravico iz hleva vzeti, ter jo v — Ljubljano gnati. Ko se je to zgodilo nij bilo kmeta doma. Ko se domu vrne in zve, kaj se je

*) Zakasnelo.

z njegovo kravo zgodilo, gre hitro k županu ter ga vpraša zakaj je kravo v Ljubljano peljati zapovedal? Naš župan si sedaj misli: sedaj velja zaobrniti, ter reče kmetu, da on nij ukazal kravo v Ljubljano gnati, ampak v svoj hlev. Med tem pa prideta ona dva, ki sta kravo v Ljubljano gnala nazaj. Vpraša ju tedaj kmet, kako da si upata kaj takega storiti, ko jima nij nihče tega ukazal. Ta dva mu prec povesta, da jima je župan sam veleval, ter jima za pot 3 gl. dal. Ali je to prav, g. župan, tako z ljudmi ravnati?

Iz Ilir. Bistrice 17. jan. [Izv. dop.] Naša čitalnica spi sladko spanje. Bil je sicer občen zbor na 6. t. m. sklican, a zborovalo je došlih 8 članov brez predsednika pri čaši vina. Ustanovil se je tudi začasni odbor, kateri naj bi se dogovarjal s tukajšnjim „Lesevereinom“ zaradi združenja obeh društev, katera želja se goji ne samo v čitalnici nego i v „Lesevereinu“. Mi bi to združenje z veseljem pozdravili, kajti s tem bi se pri nas jako zanemarjeno socijalno življenje zopet oživilo. Kakor čujemo, zadržujejo združenje le formalnosti, katere bi se dale odstraniti. Tudi ime „čitalnica“ naj bi se opustilo. Tu se mi ne bi zlagali, ker je to ime uže pri nas južnih Sjavjanih v meso in kri prešlo. Da pak nij drugače — bodimo tolerantni pri taci malenkostih. Vendar se ne bi nikakor strinjali z nasvetovano „Bistrico“ ali „Bralnim društvom“, kajti prvo ime je primerno samo polit. društvom, bankam itd., a drugo znači samo en del „Čitalnice“ in izpušča zabavo, akopram v bistvu isto izreče. Najbolje je tedaj, da ostanemo pri starem, ali pa da vzamemo od bratov Čehov „Besedo“ koja je isto, kakor južna „čitalnica“.

Glavna stvar pri tem je, da bi novo društvo imeti moralo narodni značaj, i da bi z boljšim uspehom delovalo, nego sti dosedanji društvi.

Iz marenberškega okraja 18. jan. [Izv. dop.] Okrajni odbor v Marenbergu nij hotel pri svoji seji dovoliti občini Janževrh-Arlice za šolo v Brezji pobirati priklado, katero terja krajni šolski svet v Brezjah. Bila je namreč dotična prošnja za dovolitev in potem c. k. davkarji za oddati slovensko pisana. Najbolj je pa še to g. odbornike jezilo, da je bila beseda „Ausweis“ med oklepami pripisana. Trdili so, da se s tem občinsko predstojništvo za nevedneže ima; kar so pa zopet sami pritrdili, da res slovensko ne razumejo. Razložil in dobro zagovarjal je vlogo g. odbornik Kovač od sv. Antona, in je s tem odbornike ostrašil, da občino Janževrh je še več uradov zavoljo slovenščine hotelo strahovati; pa ta občina je vselej zmagala. Rekel je: da bodo nam z odločnimi paragrafi dokazali, da imajo Slovenci prav, prvo zavoljo slovenske pisave. Nazadnje je še načelnik okrajnega zastopa, g. Šmid začel Kovaču pritrjevati, in je tako odbor dovolil zgorej imenovano pobiranje. — Da je gosp. Šmid za to govoril in glasoval, kaže le, da se želi prikupiti nekaterim zavoljo prihodnje kandidature za poslanca za deželni zbor, namestu g. Adamoviča. — Šmid pak je znan kot „velikonemec“. On je pred nekaj časom prišel v notarsko pisarnico v Marenbergu, in ker je videl odločnega narodnjaka tam, je žaljivo dejal: „Tukaj pač nij nobena slovenska uradnja“ in je s tem

hotel zasmehovati dotičnega. Varovali se ga bomo.

Iz Trsta 18. jan. [Izv. dop.] Tržaška čitalnica je imela denes glavni zbor v svojih prostorih. Zbralo se je lepo število narodne inteligencije raznih slovanskih narodov. Predsedoval je Srb, g. Tripkovič, ki je s primernim govorom omenjal denašnjega shoda pomen, ter pozivljaj navzočne k volitvi novega predsednika po točki društvenih pravil, katere so bile od spoštovanega predsednika, g. dr. Bizjaka, času primerno prenavljene in katere je c. k. namestništvo ravno potrdilo. — Izvoljen je bil za predsednika z veliko večino glasov vrli, požrtvovalni posestnik, g. Tripkovič, sin nepozabljivega večletnega predsednika tržaške čitalnice. Potem se je volil odbor šestih udov. Voljeni so gg.: Pleše, zastopnik banke „Slavije“, dr. Pertot, Lombardič, dr. Bizjak, dr. Mandič in Mankovec, posestnik. Upamo, da bode novi odbor čitalnico v slovansko ognjišče na jadranskih obalah povzdignil in vzajemno širenje domačih idej pospešil. Snuje se pevski zbor in tudi na dramatiko se ne bo pozabilo, kajti namerava se napraviti ličen oder za predstave slovenskih iger in dramatičnih del, ker sodelavnih močij ne bo manjkalo. Čitalnica ima v sredi Trsta svojo dvorano z vsem konfortom preskrbljeno, ter svoje prostore elegantno meblirane, za kar posebno zasluga g. dr. Bizjaku gre.

Domače stvari.

— („Ex offio.“) Slišimo, da je prof. Merkl, učitelj kemije na goriški realki, ex offio na c. kr. višjo realko v Ljubljani predstavljen. G. Merkl je baje Goričan.

— (Dr. Bleiweis) je že kuto oblekel in v zadnjih „Novicah“ pridiguje sledečo kapucinado: „Lakota in dragina, kuge človeške in živinske, in pa brezverski liberalizem: vse te 3 nadloge tepó človeštvo zdaj na enkrat.“

— (Ljubljanska čitalnica) je izdala tiskan letopis o svojem stanju l. 1873. Iz tega razvidimo, da šteje ljubljanskih udov 303 in 30 vnanjih. Dobodkov ima 4524 gl., stroškov pak 4211 gld. Med stroški nahajamo ogromno svoto 1500 gld. za stanovanje. Za to opuščeno stanovanje, pa 1500 gld.?!

— (Pomlad se bliža!) Prijatelj mi je včeraj prinesel lep šopek čvetočih trobentic (primula acaulis), katere je natrgal pod Smreko v ljubljanski okolici. Cvetoče trobentice 22. januarja so za Ljubljano gotovo redka prikazen!

v. l. r.

— (Nesreča.) V vtorek je peljal pod Golovcem pri Ljubljani usnjar iz Kašeljna pri Zalogu čreslo, in je sedel na strani voza Kolo pride črez kanal, voz se zaziblje in prekucne, ter prileti možu na glavo, da mu tilnik zlomi. Obležal je na mestu mrtev.

— (21 dni brez jedi.) Iz Št. Petra na Notranjskem se nam poroča, da je tam umrla 17letna deklica Helena Čelhar na kozah, katera nij 21 dnij med boleznijo ni najmanjše jedi v sebe vzeti mogla.

— (Iz Planine.) Preiskovalna sodnija v Planini je dunajski policijski direkciji naznanila da ima neki vjetnik v Planini, ki se ne ve izkazati od kod je in se August Domberger zove, 115 večjih in manjših cekinom

podobnih denarjev s podobo angleške kraljice Viktorije in z reverzo dvojnega orla z državnim jabukom. Zaprti človek je s tem denarjem strašno sleparil, ker ga je kot pravo zlato kmetom prodajal. On pravi, da ga je na Koroškem pod neko streho kot zaklad našel.

— (Iz Blok) dne 14. januarja t. l. se nam piše: Pri nas je bila dne 30. dec. pr. l. volitev novega občinskega zastopa, v katerega so voljeni: France Krašovec, posestnik iz Novevasi za župana, Jožef Modec, posestnik iz Novevasi, g. Ivan Treven, učitelj od Fare in Ant. Turk iz Volčjega pa za obč. svetovalec.

— (Iz Dunaja) se nam piše: V društvenem slovanskega življenja vam ne vem denes družega poročati, nego to, da so se slovenski pevci ohrabрили in hočejo mogočno storiti Preširnovu slavnost, in sicer 9. febr., ko bode 25letnica Preširnovi smrti, katere uže dve leti pogrešamo, in ki se je druga leta toliko lepo in slovesno opravljala.

— (Iz mokronoškega okraja) se nam piše: 17. t. m. je bila v Mokronogu sodnijska obravnava bivšega kaplana sv. Trojice na Dolenjskem proti farovski kuharici (sv. Trojice) zaradi razžaljenja časti. Kuharica je obsojena na četiri dni zaporu, kaplan pa na 5 gld. globe, česar menda nij pričakoval. — S tem je menda konec škandaloznej istoriji, katera se daleč okrog pripoveduje o imenovanem kaplanu, fajmoštru sv. Trojice, njegovej stričini in kuharici. V okrožji mokronoškem tudi koze hudo razsajajo.

Razne vesti.

* (Vsakdanja zveza med Evropo in Ameriko.) V Ameriki imajo neki možje velikansk plan, kako bi se napravilo vsakdanje občevarje med Evropo in Ameriko. Društvo kapitalistov hoče na Delavaru napraviti brodovje, ki bi sestajalo iz 45 parnikov prvega reda, zidanih iz amerik. materijala. Neslo bi to brodovje 100 popotnikov za prvi red, 1000 izseljencev in 2500 ton blaga. Stroški za to podvzetje bi znašali 36 milijonov dolarjev. Vlada bode obligacije garantirala. Da postane podvzetje popolnem narodno, se bodo parniki zdaj iz Baltimora, zdaj iz Filadelfije, zdaj iz Novega Jorka, ali Bostona odpeljavali.

* (Amerikanski humbug.) Neki Amerikanec je dal zdaj delati glasovir, ki bo 250 vatlov dolg. Igralo bo naj menj lehko 250 pianistov.

Vabilo.

Gradec, glavno mesto notranje-avstrijskih (večinom slovenskih) dežel je vzgojevališče jugoslovanski posvetni mladini, ki voli mnogokratrajša bližnejše, od Dunaja cenejše in zdravejše mesto. Slovanstvo broji v Gradcu v obče na tisoče, med dijaki na stotine. Ali vse število nij v stanu le jednega krepkega, živahnega društva vzdržati. **Da! nesloga je dedina naših očetov!** Dijaki govore o vsaki priložnosti ognjeno za vzajemnost, za vseslovanstvo, ali leto za letom snujejo nova društva po — krčmah.

Le edino društvo „Slovanska beseda“ ima svoje primerno stanovanje, lepo knjižnico, mnogo časnikov, ter goji praktično slovansko vzajemnost.

§. 1 njegovih pravil se glasi:

„Slovanska beseda v Gradcu“ ima načelo svoje društvenike izobraževati, razveseljvati in gojiti med njimi slovansko petje, in §. 2: Sredstva: a) primerni društveni prostori, b)

časopisi, d) muzikalije, e) predavanja znāstvenega ali razveseljajočega sedržaja, f) narodne veselice.

Izražena so v šš. ista načela, kakor si je stavijo druga tukajšnja slov. društva.

Ali dijaštvo je večinom odreklo temu društvu svoje udeleževanje iz principa!?

Odbor društveni se je trudil na vsak časten način privabiti v tekočem letu vsaj nekoliko dijaštva temu društvu, ali bilo je dosle vse zastoj.

Društvo, ki je brojilo po 120 in več udov, ima jih sedaj jedva okolo 70 (skoro izključljivo Slovence in Čehe; Srbi in Hrvatje nečejo o vzajemnosti skoro ničesa vedeti), bira po devetletnem obstanku in zaradi občne apatije ne more izvrševati svoje naloge.

Ker društvo tako obstati ne more, in ker odbor misli, da bi bila vendar le za tisoče v Gradci bivajočih Slovānov sramota, ako edino svoje stanovje imajoče in vsakemu poštenemu Slovānu odprto društvo propade, vabimo po tem nenavadnem potu zadnjikrat vse one graške Slovence k pristopu in posamezna dijaška društva k zedinjenju, katerim slovanska vzajemnost nij prazna beseda, kateri tudi na tujem želē častno in dostojno zastopanje svoje narodnosti.

Le združeni kot bratje, ne prašujoči vedno samo po osebnostih, marveč oziraje se samo na stvar, moremo napredovati gmotno in duševno, ter si ohraniti zbirališče, v katerem se bode domačina čutil vsak Slovan brez razločka stanu in narodnosti.

„Slovanska beseda“ stanuje v „Mondscheingasse“ št. 4 I. nadstropje. Vstopnina znaša za posamezne osebe in obitelji 1 gl., mesečnina 50 kr.

V Gradci meseca januarja 1874.

Odbor „Slovanske besede.“

Poslano.

Javna zahvala ljubljanskih dijakov: Farovski list je prinesel v listu od 18. t. m. gotovo poročilo, da se gotovo začno šole 21. jan. in sicer prav z debelim tiskom, zagotavljajoč, da naj se ne dajo motiti (menda „Sl. Narodu“). Tudi v mnogo krajih po deželi so se gospodje duhovniki neslano izrazili, da „Narodu“, ki je poročal, da se najbrž počitnice še podaljšajo „nij verjeti“, ker je „lažnjiv“ list. Farovski list bi zdaj rad svojo krivico na druge zvrzel rekoč: naj bi se bilo to pred poročilo, a ne premisli, da je on edini, ki je prinesel to novico, katera je nam dijakom marsikateri goldinarček vzela, ker smo se zapeljati dali in v Ljubljano prišli. A dragi prijatelji potolaženi bodimo, vsaj denar nij izgubljen, kajti žrtvovali smo ga — lažem in kdor tem verjame, ako prihajajo od neke stranke, ima menda „odpustke“. Kajti čul sem nedavno v neke gostilni, da kdor bere „Sl. Narod“, temu je treba izpovedi, a heročemu klerikalni list, bodo odpuščeni grehi.

Dijak, za več drugov.

Poslano. *)

Iz Gračišča v Istri 17. jan. [Izv. dopl. V listu 248. „Slovenskega Naroda“ od preteklega leta, ki sem ga stoprv pred nekaterimi dnevi v roke dobil, neki hudoben in prenapet dopisnik po krivici mene sumniči.

Dopisnik mene zato napada, ker nijsem šel deveti dan oktobra pr. l. v Pazin volit, ampak „sem svojo trebuščino na sprehod nesel.“ — Res je, da nijsem šel, pa uzrok je bil ta, ker me je grlo bolelo, in sem se bal, da bi mi ne bilo še hujše; a kljub temu sem mnogo boljši rodoljub kakor on, in sem tudi mnogo več za volitev storil, kakor on z vsem svojim agitovanjem, kajti nihče

izmed mojih poštenih kmetov nij glasoval naprotivo. Ko bi tudi jaz s svojimi šestimi volbci glasoval, naši zvitci nasprotniki bi bili zmagali, kar pa dopisnik s svojim kratkim pogledom ne more sprevideti.

On meni dalje očita, da „vsako leto po toplicah lazim.“ Tudi to je res, in če bi jaz ne lazil po toplicah, bi tudi po zemlji več ne lazil, česar me tudi zdravniki zagotavljajo; in ako bi St. emajerjeve podpore ne imel, bi tudi jako težko toplice obiskoval, ker občno je znano, kako slabo živē duhovni v Istri. Na dalje me denuncira, da „svoji kuharici zlate verižice kupujem.“ Kdo je ta „kuharica?“ Hudobni denuncijant jo dobro pozna, in tudi vē, da je hči moje pokojne sestre. Da sem ji jaz verižice kupil, — to je tendencijozna laž. Kupila jih je sama s svojim zaslužkom. S to hudobno lažjo je hotel denuncijant moje pošteno ime še hujše pomazati.

Škoda, da bi dalje govoril, zato sklenem svoje pisanje z njegovimi besedami: Sram ga bodi, da on kot duhoven proti staremu duhovnu in demorodcu, kateri ga nikdar nij razžalil, tako brez vse ljubezni pisari in ga tako denuncira, in z njegovim počenjanjem našim največjim sovražnikom veselje dela! — Kaj bi se prepiral z njim! kajti: Hoc autem scio pro certo, quod si cum st.... re certo

Matija Zimerman, župnik.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalesciere du Barry

v Londonu.

Izvrstno zdravilo Revalesciere du Barry odstrani vse bolezni, ki se leku zoperstavljajo, namreč bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurji in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico, in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, scialno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom kljubovali:

Spričevalo št. 68.471.

Prunetto pri Mondovi, 26. oktobra 1869.

Moj gospod! Morem vas zagotoviti, da odkar čudovito Revalesciere du Barry rabim, to je od dveh let, niti nadležnosti svoje starosti, niti teže svojih 84 let več ne čutim. Moje noge so zopet šibke postale, moj pogled je tako dober, da ne potrebujem očal; moj želodec je močen, kakor bi bil 30 let star, — s kratka, čutim se pomlajen; jaz pridigujem, spovedujem, obiskujem bolnike, potujem precej daleč peš, čutim svoj um jasen in svoj spomin očvrsten. Prosim Vas, to izpoved objaviti, kjer in kakor hočete. Vam zelo udani

Abbé Peter Castelli,
Bach-es-Theol. in župnik v Prunettu,
okrog Mondovi.

Spričevalo št. 75.705.

Dunaj, Praterstrasse 22.
maja 1871.

Jaz sem Vam hvalo dolžen za prospeh, kate-rega je Vaša Revalesciere pri meni napravila. Trpel sem namreč na želodčnem krču, kašlju in driski, od kojega me je Vaše izvrstno zdravilo odrešilo.

L. Gros mann.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesciere pri odrasčenih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesciere-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesciere-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradci bratje Oberanzmeyer, v Innsbuku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Loterijske srečke:

V Trstu: 17. jan. 83. 51. 77. 16. 40.

*) Za stvari v tem predalu priobčene, uredništvo ne odgovarja. Ured.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Umrli v Ljubljani

od 16. do 19. januarja.

Franc Kocijančič, gostiln. otrok, 15 mes., na otročjaku. — Jože Marc, delavec, 19 l., na želodčnem raku. — Gdč. Ema Krisper, trgovska hči, 17 l., Marija Jeršek, vdova fabriškega delovca, 51 l., in Jan. Zor, delavec, 26 l., vsi trije na tuberk. — Val. Bezlan, hlapec, 34 l., na pljuč. vnetji. — Franc Werk, čevljarjski otrok, 14 mes., in Emilija Langer, pisarska hči, 16 l., oba na kozah. — G. J. Klemenčič, zasebnik, 48 l., na pljučnem mrtudu. — Devica Frančiška Urh, kuharica, 34 l., na kozah. — Marija Visite, delavski otrok, 2½ l., na otročjaku. — Fr. Zavrtnik, otrok fabr. kovača, 14 mec., na brahiti. — Mih. Marn, delavec, 60 l., na bljevanji. — Ant. Žurbi, postreščekov otrok, 1 l., na oslabljenji. — Julija Jerše, delavski otrok, 1 l., na kozah. — Visokorodna, čestita gospa Ivana baronovka pl. Zierheim, predstojnica ursulinskega samostana, 77 l., na pljučnem mrtudu. — G. Jož. Škerjanc, penz. uradnik okr. sodnije, 65 l., na pljučnem vnetji.

Tujci.

21. januarja:

Pri **Elefantu**: Vasič iz Graibach. — Koželj iz Dobrave. — Anton Aleš iz Semiča. — Belec iz Trsta. — Anušec iz Dunaja. — Prašnikar iz Mekin.

Pri **Maliču**: Koch iz Dunaja. — Dovič iz Dola. — Tschinkel iz Kočevja.

Pri **Zamoren**: Kos, Mertinek iz Slemenic. — Pokorni iz Reke. — Schirza iz Trsta. — Spresehnik z Gorenjskega.

Tržne cene

v Ljubljani 21. januarja t. l.

Pšenica 7 gl. 10 kr.; — reč 4 gl. 80 kr.; — ječmen 4 gl. — kr.; — oves 2 gl. 30 kr.; — ajda 4 gl. 30 kr.; — prosó 4 gl. 60 kr.; — koruza 4 gl. 80 kr.; — krompir 2 gl. 50 kr.; — fižol 6 gl. 80 kr.; — masla funt — gl. 53 kr.; — masl — gl. 42 kr.; — špeh frisen — gl. 34 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2½ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 26 kr.; — teletine funt 34 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent 1 gld. — kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 8 gld. — kr.; — mehka 5 gl. 50 kr.

Dunajska borza 22. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	50	"
1860 drž. posojilo	106	50	"
Akcije narodne banke	989	—	"
Kreditne akcije	241	75	"
London	113	25	"
Napol.	9	4	"
C. k. cekini	—	—	"
Srebro	107	75	"

Mladenič,

kateri je vsaj 3. učilniški razred dovršil, kateri je poštenega značaja, dobi takoj službo kot učenec v prodajalnici vsakovrstnega blaga, z dobrimi pogoji pri (17—1)

Janezu Brinšku,

v Trnovem na reški cesti.

Marzeljsko žolco,

najboljše, hitrejše in cenejše sredstvo za

vinsko čistenje in zboljšanje

(velja za vedro po njenej moči, 2 do 2½ kr.)

z navodom kako se rabi, priporoča

Jan. Alf. Hartmann

(346—6)

v Ljubljani.

Pisarna v Grumnikovi hiši.

Za ugoden uspeh se garantira.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.